

УДК 378.147:81'243'276.6:616.31-051]:005.336.2
DOI <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2024-1-3>

ЗНАЧЕННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНГЛІЙСЬКА МОВА СТОМАТОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ» У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Кушнір Валентина Сергіївна,

кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри мовної підготовки,
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
ORCID: 0000-0003-1316-9801

Сторожук Христина Володимирівна,

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки,
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
ORCID: 0000-0003-3897-5930

Анотація. Стаття висвітлює результати дослідження проблеми значення вибіркової дисципліни «Англійська мова стоматологічного спрямування» у формуванні іншомовної компетентності студентів-медиків. Визначено сутність компетентності як динамічної комбінації когнітивних, метакогнітивних навичок, знань, розуміння, міжособистісних, інтелектуальних, практичних умінь, етичних цінностей, що є результатом освітнього процесу. Іншомовну компетентність майбутніх стоматологів представлено як здатність ефективно використовувати знання іноземних мов у процесі професійної підготовки, отримувати фахові знання і навички, розвивати академічну, професійну мобільність, взаємодіяти з іншими в професійному міжнародному середовищі. Окреслено особливості професійної діяльності медиків-стоматологів: застосування сучасних методів діагностики і лікування у стоматології, надання термінової допомоги при різних проблемах, співпраця з колегами з інших медичних спеціальностей, підвищення професійного рівня, дотримання принципів медичної етики. Зосереджено увагу на дослідженнях науковців щодо формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців, зокрема майбутніх стоматологів. Розглянуто особливості формування іншомовної компетентності майбутніх стоматологів за освітньо-науковою програмою «Стоматологія». Здійснено опис вибіркової дисципліни «Англійська мова стоматологічного спрямування», спрямованої на удосконалення іншомовної компетентності, оволодіння практичними навичками у різних видах мовленнєвої діяльності, використання новітньої фахової інформації з іноземних джерел, розвиток умінь перекладати, розуміти загальнонаукові, фахові тексти з іноземної мови. Доведено значення вивчення іноземної мови у формуванні іншомовної компетентності майбутніх стоматологів.

Ключові слова: компетентність, іншомовна компетентність, професійна компетентність, майбутні стоматологи, професійна діяльність, англійська мова.

Kushnir Valentyna, Storozhuk Khrystyna. The significance of the elective course «English language of dental direction» in the formation of medical students' language competence

The article highlights the results of the study of the problem of the importance of the elective discipline «English language of dental direction» in the formation of foreign language competence of medical students. The essence of competence is determined as a dynamic combination of cognitive, metacognitive skills, knowledge, understanding, interpersonal, intellectual, practical skills, ethical values, which are the result of the educational process. The foreign language competence of future dentists is presented as the ability to effectively use knowledge of foreign languages in the process of professional training, to acquire professional knowledge and skills, to develop academic and professional mobility, to interact with others in a professional international environment. Features of the professional activity of dentists are outlined: the use of modern methods of diagnosis and treatment in dentistry, the provision of urgent care for various problems, cooperation with colleagues from other medical specialties, raising the professional level, compliance with the principles of medical ethics. Attention is focused on the research of scientists on the formation of foreign language competence of future specialists, in particular future dentists. The peculiarities of the formation of foreign language competence of future dentists under the educational and scientific program «Dentistry» were considered. The description of the elective discipline «English language of the dental direction» aimed at improving foreign language competence, mastering practical skills in various types of speech activity, using the latest professional information from foreign sources, developing the ability to translate and understand general scientific, professional texts from a foreign language has been carried out. The importance of learning a foreign language in the formation of foreign language competence of future dentists has been proven.

Key words: competence, foreign language competence, professional competence, future dentists, professional activity, English language.

Постановка проблеми. Сучасні умови глобальної соціально-економічної, політичної інтеграції світового суспільства зумовлюють необхідність у межах формування професійної компетентності майбутніх медиків зосереджувати особливу увагу на підвищення рівня іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. Завдяки розвиненій іншомовній компетентності майбутні медики не лише здатні успішно виконувати професійні завдання з діагностики, лікування, консультування, профілактики захворювань пацієнтів, але й спроможні підвищувати якість професійної діяльності через комунікацію з пацієнтами, колегами міжнародної спільноти, розширювати наукову співпрацю, обмін досвідом із міжнародними колегами.

Оволодіння іншомовною компетентністю в межах професійного становлення майбутніх стоматологів стає реальним у процесі вивчення дисципліни «Англійська мова стоматологічного спрямування». Під час вивчення зазначеної дисципліни здобувачі вищої освіти відкривають широкі можливості для розвитку мовних, комунікативних, професійних навичок, збагачують лексичний запас із термінології стоматології, вдосконалюють уміння аналізувати сучасну іноземну медичну літературу, нові медичні технології, останні наукові досягнення в світі стоматології, що сприяє підвищенню професійного рівня майбутніх фахівців, допомагає їм бути підготовленими до викликів, можливостей у глобальному медичному середовищі.

Аналіз останніх актуальних досліджень та публікацій. Феномен «компетентність» став предметом наукового дослідження З. Бурковської [1], Р. Вагенаара [2], Дж. Гонсалеса [2] та ін.

Проблема іншомовної компетентності була розглянута в працях дослідників (І. Депчинською [3], Ю. Задунайською [4], В. Захаровою [5], Н. Завиниченко [6], Я. Кульбашної [5], Н. Курах [3], І. Кухта [7], Л. Лозинською [3] та ін.), які визначили сутність, складники зазначеного явища.

Характеристики професійної діяльності стоматологів розкрито в наукових працях Ю. Коленко [8], О. Ліновицької [8], Г. Малунової [8] та ін.

Особливості формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців окреслено в дослідженнях О. Боровець [9], В. Вертегел [10], Д. Демченко [11], Ю. Задунайської [4] та ін.

Водночас недостатньо висвітленою залишається проблема значення вибіркової дисципліни «Англійська мова стоматологічного спрямування» в процесі формування іншомовної компетентності студентів-медиків.

Мета статті: обґрунтувати значення вибіркової дисципліни «Англійська мова стоматологічного спрямування» в контексті формування іншомовної компетентності студентів-медиків.

Методи дослідження. Реалізуючи мету статті, використано теоретичні методи дослідження, зокрема: аналіз наукових праць, присвячених проблемі розвитку іншомовної компетентності студентів-медиків, особливостей опанування вибіркової дисципліни «Англійська мова стоматологічного спрямування», порівняння сучасного стану окресленої проблеми, синтез та узагальнення ключових понять, принципів, що визначають вплив вибіркової дисципліни на іншомовну компетентність студентів-медиків, дескриптивний аналіз із вивчення змісту вибіркової дисципліни та її впливу на професійні навички студентів-медиків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «компетентність» (від англ. «competence») детально розглянуто в працях Дж. Гонсалеса, Р. Вагенаара, які тлумачать зазначене явище як динамічну комбінацію когнітивних, метакогнітивних навичок, знань, розумінь, міжособистісних, інтелектуальних, практичних умінь, етичних цінностей, що є результатом освітнього процесу [2].

Згідно з Законом України «Про вищу освіту», компетентність представлено як сукупність знань, умінь, навичок, способів мислення, професійних, світоглядних якостей, морально-етичних цінностей, що окреслює здатність людини ефективно виконувати професійну діяльність, подальше навчання, є результатом здобуття вищої освіти [12].

З. Бурковська окреслює компетентність як здатність володіти певною компетенцією, що містить взаємопов'язані якості (знання, вміння, навички) людини, елементи, віднесені до процесів, важливих для успішного виконання професійної діяльності [1].

Враховуючи сучасні вимоги ринку праці до професійної компетентності фахівця як готовності і здатності до оволодіння предметними, науковими знаннями в професійному середовищі, на думку Ю. Задунайської, в процесі фахової підготовки майбутніх спеціалістів на особливу увагу заслуговує формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців. Із позиції дослідника, іншомовна компетентність охоплює мовні, мовленнєві, соціально-психологічні навички, вміння, що забезпечують успішну взаємодію з людьми, допомагають вирішувати проблеми міжособистісних взаємовідносин [4].

Питання іншомовної компетентності як важливої компоненти професійного становлення

майбутніх фахівців висвітлено в наукових розвідках І. Депчинською [3], Н. Завіниченко [6], В. Захарової [5], Я. Кульбашної [5], Н. Курах [3], І. Кухта [7], Л. Лозинською [3], Н. Сурою [13] та інших дослідників.

Іншомовна компетентність майбутніх фахівців, за Н. Сурою, розглянуто як процес, у межах якого комуніканти обмінюються інформацією іноземною мовою, самостійно здійснюють пошук, накопичення, розширення професійно значущих знань в іншомовному спілкуванні в освітньому просторі [13].

У працях Л. Лозинської, Н. Курах, І. Депчинської іншомовна компетентність майбутніх фахівців виступає як складне явище, що містить соціокультурні, лінгвістичні знання, вміння навички у використанні іноземної мови в різних соціально-рольових ситуаціях професійної діяльності [3].

До складу іншомовної компетентності майбутніх фахівців, за дослідженнями Н. Завіниченко, входять: гностичний (знання сутності, особливостей професійного спілкування), комунікативний (уміння встановлювати контакт із іншими, керувати ситуацією взаємодії, експресивні вміння), емоційний (готовність вступати у взаємини, емпатія, рефлексія, ідентифікація з професійними, соціальними ролями) компоненти [6].

І. Кухта вважає, що іншомовна компетентність здобувачів вищої освіти містить: лінгвістичну (здатність застосовувати знання про функціонування іноземної мови в мисленнєво-мовленнєвій діяльності), соціальну (соціокультурний, соціолінгвістичний, професійний аспекти розвитку особистості іноземною мовою), комунікативну (уміння успішно взаємодіяти, підтримувати комунікацію) компетентності [7].

Акцентуючи увагу на проблемі іншомовної компетентності майбутніх медиків стоматологічного профілю, вважаємо за доцільне розглянути особливості професійної діяльності медиків-стоматологів. За довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників зазначено, що медик-стоматолог має широкий спектр обов'язків і компетенцій: використовує сучасні методи діагностики, лікування ротової порожнини, щелепно-лицевої ділянки, надає термінову стоматологічну допомогу при запальних процесах, травмах, кровотечах, у випадку анафілактичного шоку, гострій серцевій, дихальній недостатності, набряку гортані, співпрацює з іншими медичними спеціалістами, бере участь у моніторингу здоров'я населення, поширенні медичних знань у соціумі, дотримується принципів медичної етики, веде лікарську документацію, підвищує

професійний рівень, досліджує передові інформаційні технології, сучасну наукову літературу за фахом [14]. До окресленого переліку напрямів діяльності медика-стоматолога Ю. Коленко, О. Ліновицька, Г. Малунова додають взаємодію з пацієнтами різного віку, статусу, освіти, врахування потреб, уподобань пацієнтів, розуміння їх переживань, емоцій, мотивування, пояснення, переконання пацієнтів у профілактичних заходах, вирішення конфліктів тощо [8].

Досліджуючи проблему фахової підготовки майбутніх медиків, Я. Кульбашна, В. Захарова зосереджують увагу на іншомовній компетентності студентів-стоматологів, володіння якою дозволяє здобувачам вищої освіти користуватися міжнародними базами наукових досягнень для надання кваліфікованої допомоги пацієнтам, ефективно здійснювати лікарську, дослідницьку діяльність, вільно оперувати професійними термінами для встановлення діагнозу тощо. На думку дослідників, іншомовна компетентність майбутніх стоматологів окреслює якісну властивість застосовувати знання іноземних мов у процесі професійної підготовки для отримання фахових знань, навичок, академічної, професійної мобільності, міжособистісного спілкування в професійному міжнародному середовищі та володіння ними. Серед складників іншомовної компетентності майбутніх стоматологів автори виокремлюють: гносеологічний компонент, що включає лінгвістичні (знання професійної лексики, граматики, фонетики), деонтологічні (фахові знання, вміння, навички для здійснення нормативної професійної діяльності), соціокультурні (знання менталітету, культурних особливостей країни, мова якої вивчається) критерії; діяльнісний компонент, що містить науково-дослідну (здатність до дослідницької креативності, самостійності в процесі вирішення проблемної клінічної ситуації), комунікативну (готовність до іншомовної діяльності в різних обставинах) компетентності; рефлексивний компонент, що передбачає самооцінку власних досягнень, пошук шляхів вдосконалення рівня мовленнєвих умінь [5].

Ю. Задунайська зауважує, що процес формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців передбачає: застосування мови до соціального контексту, залучення здобувачів освіти до ситуаційної комунікації, використання інтерактивних методів, проєктних, проблемних завдань в освітньому процесі [4].

У працях О. Боровець зазначено, що формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців має відбуватися під час вивчення

іноземної мови на лекційних, практичних заняттях, у процесі створення ситуацій, спрямованих на розвиток професійних комунікативних умінь і якостей через застосування інтерактивних, інноваційних методів, тренінгових форм, участі здобувачів освіти в міжнародних програмах і проєктах [9].

Згідно з дослідженнями В. Вертегел, формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців відбувається в процесі вивчення студентами загальнопрофесійних дисциплін, дисциплін спеціалізації, під час організації, проведення тематичних виховних заходів іноземною мовою, самостійної роботи здобувачів освіти [10].

Здійснюючи аналіз освітньо-наукової програми «Стоматологія», що реалізується на базі Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, виявлено, що іншомовна компетентність майбутніх медиків стоматологічного профілю включає в себе мовні (здатність презентувати наукові результати досліджень, підтримувати дискусію іноземною мовою в усній, письмовій формах, володіти професійною термінологією, здатність спілкуватися в професійному середовищі, представниками інших професій у національному, міжнародному контексті) та комунікативні (здатність спілкуватися з професійною аудиторією іноземною мовою, ефективно застосовувати навички риторики й ораторства, представляти професійну наукову інформацію в зрозумілий спосіб усно та письмово, ефективно взаємодіяти, працювати в команді) компетентності [15].

Формування іншомовної компетентності, згідно з програмою [15], реалізується завдяки опануванню дисципліни «Академічна англійська фахового спрямування», що належить до обов'язкового компонента освітньо-наукової програми. Крім того, наявність вибіркової компоненти програми передбачає для формування іншомовної компетентності майбутніх стоматологів опанування вибірових дисциплін, зокрема, дисципліни «Англійська мова стоматологічного спрямування». Зазначена дисципліна спрямована на удосконалення іншомовної компетентності в сфері професійного, ситуативного спілкування в усній, письмовій формах, набуття навичок практичного володіння англійською мовою в різних видах мовленнєвої діяльності, оволодіння новітньою фаховою інформацією з іноземних джерел, застосування їх в монологічному, діалогічному мовленні, розвиток умінь перекладати, розуміти загальнонаукові, фахові фармацевтичні тексти з іноземної. Програма дисципліни «Англійська мова стоматологічного спрямування» розрахована на 90 годин, складається з двох змістових

модулів «Травматичні пошкодження ротової порожнини», «Показники слизової оболонки при захворюваннях» і дев'яти тем практичних занять «Анатомічна та гістологічна структура ротової порожнини», «Травматичні пошкодження ротової порожнини», «Ушкодження ротової порожнини інфекційного генезу», «Презлоякісні стани ротової порожнини», «Алергічні ураження ротової порожнини», «Показники слизової оболонки при шлунково-кишкових захворюваннях», «Показники слизової оболонки при ендокринних захворюваннях», «Показники слизової оболонки при гематологічних захворюваннях», «Нейростоматологічні захворювання» [16].

Д. Демченко зазначає, що процес вивчення англійської мови майбутніми фахівцями не лише формує в них іншомовну компетентність, але й забезпечує загальнокультурну підготовку, слугуючи ефективним інструментом налагодження міжособистісних стосунків, розвитку вміння правильно, грамотно висловлювати думки, вдосконалення мовленнєвої культури, міжкультурної комунікації, збагачення знаннями про розвиток своєї галузі професійної діяльності за кордоном, участі в науковій дослідженні міжнародного співтовариства, здійснення ділового листування з іноземними колегами, ознайомлення з інноваційними технологіями і методами професійної діяльності [11].

На думку В. Вертегел, процес оволодіння іноземними мовами виконує майже всі функції освітньої та соціокультурної підготовки майбутнього фахівця, розвиваючи пізнавальні, творчі якості, властивості здобувачів освіти, вдосконалюючи мисленнєві процеси, забезпечуючи розвиток міжкультурної комунікації, що виступає значним важелем у розвитку освітнього, культурного потенціалу, інтелектуальних здібностей сучасної особистості [10].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, згідно з аналізом результатів досліджень учених виявлено, що іншомовна компетентність майбутніх стоматологів – здатність ефективно використовувати знання іноземних мов у процесі професійної підготовки, отримувати фахові знання і навички, розвивати академічну, професійну мобільність, взаємодіяти з іншими в професійному міжнародному середовищі. До складу іншомовної компетентності майбутніх стоматологів належить: гносеологічний, діяльнісний, рефлексивний компоненти. Виокремлено особливості професійної діяльності медиків-стоматологів: застосування сучасних методів діагностики і лікування у стоматології, надання термінової допомоги при різ-

них проблемах, співпраця з колегами з інших медичних спеціальностей, підвищення професійного рівня, дотримання принципів медичної етики тощо. Обґрунтовано важливість вивчення англійської мови для майбутніх стоматологів, яка слугує цінним інструментом налагодження міжособистісних стосунків, розвитку вміння правильно, грамотно висловлювати думки, вдосконалення мовленнєвої культури, міжкультурної комунікації, збагачення знаннями про

розвиток своєї галузі професійної діяльності за кордоном, участі в науковій дослідженнях міжнародного співтовариства, здійснення ділового листування з іноземними колегами, ознайомлення з інноваційними технологіями і методами професійної діяльності тощо. Подальше вивчення проведеного дослідження вбачаємо в аналізі ефективних умов формування іншомовної компетентності майбутніх медиків стоматологічного профілю.

Список літератури:

1. Бурковська З. Мовні мультимедійні програми як засіб формування іншомовної комунікаційної компетентності студентів. *Молодь і ринок*. 2015. № 11(130). С. 31–35.
2. González J., Wagenaar R. Tuning educational structures in Europe. Tuning project. Brussel, 2003. 317 p.
3. Лозинська Л. Ф., Курах Н. П., Депчинська І. А. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Академічні студії*. 2022. Вип.1. С. 245–252.
4. Задунайська Ю. В. Формування професійної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2018. Вип. 23. С. 30–34.
5. Кульбашна Я., Захарова В. Структура іншомовної компетентності майбутніх фахівців із стоматології. *Освітологія*. 2018. № 7. С.157–163.
6. Завіниченко Н. Б. Особливості розвитку комунікативної компетентності майбутнього практичного психолога системи освіти : дис. ... канд. психол. наук: спец. 19.00.07. К., 2003. 2016 с.
7. Кухта І. В. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Вісник ВПП*. 2010. Вип. 4. С. 27–32.
8. Коленко Ю. Г., Ліновицька О. В., Манулова Г. Д. Комунікативна компетентність майбутніх лікарів-стоматологів як необхідна складова оптимізації системи надання стоматологічних послуг. *Сучасна стоматологія*. 2019. № 5. С. 110–112.
9. Боровець О. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів в процесі професійної підготовки. *Інноватика у вихованні*. 2016. № 4. С. 82–89.
10. Вертегел В. Л. Розвиток естетичних смаків особистості майбутнього юриста в умовах самостійної роботи при вивченні іноземних мов. *Гуманізм та освіта* : зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф. Вінниця, 2006. С. 212–214.
11. Демченко Д. І. Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх юристів засобами іноземної мови у фаховій підготовці. Х., 2014. 213 с.
12. Про вищу освіту : Закон України від 01 лип. 2014 р. № 1556-VII. *Голос України*. 2014. № 148 (5898). С. 9–19.
13. Сура Н. А. Іншомовна професійна компетентність: головні принципи та компоненти процесу навчання професійно-орієнтованого спілкування. *Вісник Луганськ. держ. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка*. 2003. № 4(60). С. 190–192.
14. Про затвердження змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я» : наказ М-ва охорони здоров'я України від 29 берез. 2002 р. № 117. URL: : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#Text> (дата звернення: 16.03.2024).
15. Гололобова К. О., Поливода Р. Освітньо-наукова програма «Стоматологія». Київ, 2023. 22 с.
16. Камінська І. П. Англійська мова стоматологічного спрямування: робоча програма з навчальної дисципліни. Київ. 2023. 21 с.

References:

1. Burkovska, Z. (2015). Movni multymediini prohramy yak zasib formuvannia inshomovnoi komunikatsiinoi kompetentsii studentiv [Language multimedia programs as a means of forming students' foreign language communication competence]. *Molod i rynek – Youth and the market*, № 11(130), pp. 31–35 [in Ukrainian].
2. González, J. & Wagenaar, R. (2003). Tuning educational structures in Europe. Tuning project. Brussel [in English].
3. Lozynska, L. F., Kurakh, N. P. & Depchynska, I. A. (2022). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy [Formation of foreign language communicative competence of students in the process of learning a foreign language]. *Akademichni studii – Academic studies*, №1, pp. 245–252 [in Ukrainian].
4. Zadunaiska, Yu. V. (2018). Formuvannia profesiinoi inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnix uchyteliv pochatkovoї shkoly [Formation of professional foreign language communicative competence of future elementary school teachers]. *Sotsialno-humanitarnyi visnyk – Social and humanitarian bulletin*, № 23, pp. 30–34 [in Ukrainian].
5. Kulbashna, Ya. & Zakharova, V. (2018). Struktura inshomovnoi kompetentnosti maibutnix fakhivtsiv iz stomatolohii [Structure of foreign language competence of future specialists in dentistry.]. *Osvitolohiia – Education*, № 7, pp. 57–163 [in Ukrainian].
6. Zavynychenko, N. B. (2003). Osoblyvosti rozvytku komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnoho praktychnoho psykholoha systemy osvity [Peculiarities of the development of communicative competence of the future practical psychologist of the education system]. Kyiv [in Ukrainian].

7. Kukhta, I. V. (2010). Inshomovna kompetentnist u konteksti formuvannya komunikatyvnoi kultury studentiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy [Foreign language competence in the context of the formation of students' communicative culture in the process of learning a foreign language]. *Visnyk VPI – VPI Bulletin*, № 4, pp. 27–32 [in Ukrainian].
8. Kolenko, Yu. H., Linovytska, O. V. & Manulova, H. D. (2019). Komunikatyvna kompetentnist maibutnikh likariv-stomatolohiv yak neobkhidna skladova optymizatsii systemy nadannia stomatolohichnykh posluh [Communicative competence of future dentists as a necessary component of optimization of the system of providing dental services]. *Suchasna stomatolohiia – Modern dentistry*, № 5, pp. 110–112 [in Ukrainian].
9. Borovets, O. V. (2016). Formuvannya komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh pedahohiv v protsesi profesiinoy pidhotovky [Formation of communicative competence of future teachers in the process of professional training]. *Innovatyka u vykhovanni – Innovation in education*, № 4, pp.82–89 [in Ukrainian].
10. Vertel, V. L. (2006). Rozvytok estetychnykh smakiv osobystosti maibutnoho yurysta v umovakh samostiinoy roboty pry vyvchenni inozemnykh mov [Development of aesthetic tastes of the personality of the future lawyer in the conditions of independent work while learning foreign languages]. *Humanizm ta osvita : zb. materialiv VIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Vinnytsia – Humanism and education: coll. materials VIII International science and practice conf. Vinnytsia*, pp. 212–214 [in Ukrainian].
11. Demchenko, D. I. (2014). Formuvannya profesiinoy inshomovnoi kompetentnosti maibutnikh yurystiv zasobamy inozemnoi movy u fakhovii pidhotovtsi [Formation of professional foreign language competence of future lawyers by means of a foreign language in professional training]. Kh. [in Ukrainian].
12. Pro vyshchu osvitu : Zakon Ukrainy [On higher education: Law of Ukraine] (01, lyp.14) № 1556-VII. *Holos Ukrainy – Voice of Ukraine*, № 148 (5898), pp. 9–19 [in Ukrainian].
13. Sura, N. A. (2003). Inshomovna profesiina kompetentnist: holovni pryntsyipy ta komponenty protsesu navchannia profesiino-oriientovanoho spilkuвання [Foreign language professional competence: main principles and components of the process of learning professionally oriented communication]. *Visnyk Luhansk. derzh. ped. un-tu im. T. H. Shevchenka – Visnyk Luhansk. state ped. University named after T. G. Shevchenko*, № 4(60), pp.190–192 [in Ukrainian].
14. Pro zatverdzhennia zmin do Dovidnyka kvalifikatsiinykh kharakterystyk profesii pratsivnykiv. Vypusk 78 «Okhorona zdorovia» [On approval of changes to the Handbook of qualification characteristics of employees' professions. Issue 78 «Health care»] (29, berez. 02). *Nakaz M-va okhorony zdorovia Ukrainy № 117 - order of the Ministry of Health of Ukraine № 117 [Electronic resource]*. Available: Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#Text> [in Ukrainian].
15. Hololobova, K. O. & Polyvoda, R. (2023). Osvitno-naukova prohrama «Stomatolohiia» [Educational and scientific program «Dentistry»]. Kyiv [in Ukrainian].
16. Kaminska, I. P. (2023). Anhliiska mova stomatolohichnoho spriamuvannia: robocha prohrama z navchalnoi dystsypliny [The English language of the stomatological field: the working program of the educational discipline]. Kyiv [in Ukrainian].